

Exemplum Litterarum
ab Equite Polono ad Amicum intimæ admissionis
decurrente Anno 1068. datarum, in quibus de eli-
gendo Rege sive indigena disputatur. &c.

Jure meritoq̄ expectabam, abs Te, utpote Polonus à Polono, Polonicos nuncios. & ecce peregrinos accepi. Hi nempe patriam quæquaverum complent cuncta occupant, exercent, lassant. Adcoq̄ jam non Samnium inter Samnium, sed Poloniam in media Polonia quætram, necesse est. Populus unius Labij peregrinâ linguâ loquitur, ex Republ. velut ex Nabuchodonosore dormiente, format statuam miram, cum ei caput ex alio, hoc est peregrino metallo cudit et imponit, quasi nos Deus bona sua omnibus libe-raliter dispensas, reliquis gentibus longè inferiores & capite diminutos volue-rit esse acephalos & proprio capite carere, ac severo decreto ad solam subje-ctionem servilem damnatos alienigenâ subdere imperio. Eane fini multiplicata Patria nostra ærumna graves ac sublimis mentis conceptus, ut cadat sub potestatem, veri alienigenâ, & ita hic dominetur nobis? Hicine est ille votis tot populorum ardentissimis expetitus & expectatus tot laborum, periculorum, calamitatum fructus? Liceat hic Reip. exclamare: O frustra mei suscepti labores! & spes fallaces! & cogitationes inanes mee! Ego, ut verum fatear, cum sim Polonus, magis Polonium quàm Extraneum diligo, eiq̄ hoc præteritò, ut diademate patrio potiatur, opto. Docet me hanc sententiam ante omnia lex divina electo illi regalis sacerdotij populo quondam data, quæ sic sonat: Non poteris eligere Regem, qui non sit frater tuus. Docet & lex patria, quæ quia peregrinum ab omnibus dignitatibus & officijs exclusum esse voluit, multo magis ei accessum ad supremum Regalis throni fastigium negat. Docent totius orbis instituta & mores, docent omnium gentium exempla, quæ nunquam quæsierunt vel quærunt etiamnum peregrinos, ut eis sua diademata patriaq̄ conferant sceptra. Medis Medi, Persæ Persis Græcis Græci, Romanis post exactos Tarquinius imperarunt Romanis. Quod si aliquando accidit, ut peregrinus imperaret, id sine turbis & Convulsione imperiorum foris, sine simultatibus & collisione ani-morum domi non evenit. Ac proinde, peregrina imperia semper vitarunt omnes populi, vitantq̄ etiamnum in oculis nostris, quod vicina docent exempla. Gallis lege Salica peregrinis ad imperium præstruxit aditum, & hoc in excusationem illud appetentibus adfert. Itali Transalpinos à possessione sedis Pontificiæ arcant: Germani indigenâ Caracum conservarunt ab aliquot seculis diadema. Sveci lege

nupera caverint, ne ulli unquam extraneorum ad consequendum imperium pateat
aditus. Mosci in nostro Vladislao Principe demonstrarunt, se non sponte, sed vi
majore coactos, non perpetuum imperium, sed tempore brevi duraturum peregrino
detulisse imperium. Lusitani ante quingentos annos latam legem constantem ser-
vant, cujus secundus articulus sic sonat: Sit ista lex in perpetuum, quod prima
filia Regis accipiet maritum de patritio, ne veniat regnum ad extraneos. Et si
nupserit Principi externo, non sit Regina, quia nunquam volumus nostrum
regnum ire foras de Portugallis, qui sua fortitudine Reges fecerunt sine adiutorio
Alieno. Per suam nempe fortitudinem & sanguine suo adeo potentem maluerunt
sustinere hostem, & totius cruentam sententiam decidere Marte, quam domesticum
ac indigenam Dominum in rem gratia peregrini deserere. Hollandi exemplo
Ducum extraneorum edocti imperium peregrinum magno cum libertatis &
pactis publica periculo conjunctum esse, necesse habebant domesticum amplecti
imperium. Postquam enim viderunt sub Archiduce, sub Palatino Rheni sub
Regina Anglia, sub Regis Gallia federe, Fratris ejus dignitate, magnam suam
libertatem partam, postmodum iterum iterumq; audacibus facinoribus concus-
sam, imo proprio madentem sanguine saepius presentissimo discrimini expo-
sitam fuisse, meliorem ei tutorem Luriano non invenerunt. Hoc quoque pe-
regino repugnat imperio, quod qui illud exerceret Princeps, ut Dominus
perpetuum ad suprema scil. vita tempora, obtinens magistratum, suas tantum
rationes domesticas, quarum studium cuius in natum, suaq; gentis, in quam
quisq; congenito fertur affectu, non nostras curaret, nostris impensis ardua
quod eret decora, & nisi posset integrum imperium ad suos transferre, minimum
id auferet nobis quod reliqui abstulerunt, vel saltim auferre conati sunt. Sed
quid opus est pluribus? Vidit olim Ordo per Gallum in Gallias translatum imperium
Romanum, quod tandem per Germanum ad Germanos pervenit. Sedem Pontificiam
ex Italia in Galliam talis electio transduxit. Majores nostri in Hungariam &
Bohemiam, cum inde Dominos acciperent, ad Comitum proficisci necesse habebant.
Iidem Hungaricis, Bohemicisq; praesidijs Cracoviam. Minoris Poloniae regniq; adeo,
Poloniam Majoris Poloniae caput aliasq; munitissimas Russiae & Podoliae arces
insecuras & custoditas cum dolore aspiciiebant. Hinc Reges ex peregrinis gentibus
pretio inducere, necesse habebant. Omnino nostris opibus ditatae sunt exterae gentes,
Germanica, Italica & alia. Revertet sibi aliquis in memoriam Rixam Justinianam
Bonam, ut de rei veritate certo Historia doceatur. Sed neq; hic peregrini imperij

consistit poena. Seguntur illud magnâ catervâ solemnes & nota imperiorum &
rerump. eversiones, simultates, dissidia, calamitates. Intueamur vel solas vicinas
gentes, easq. liberas quondam, Hungaros scil. & Bohemos, manifestâ peregrinâ dominatio-
nis incommodorum duros documenta. Sanguine non atramento describenda forent
regnum illorum tragediâ, si res atroces, ut par est, indignanti stylo ulcisci vellem.
Videamus ibi quoties ceteri candidati prodibant in scenam, cuncta illa tragica faci-
nora post intermedias cades, captivitates, luctas, simultates, fraudes & dolos non alios-
habuisse epilogos, quam ultimam gentium liberarum ruinam & perniciem. Verum,
enimvero neq. nos hic ceteris feliciores fuimus. Taceo Wenceslaum Bohemum &
Ludovicam conjugem ejus. Lippis & tonsoribus notum est, quâ mala utriusq. imperium
patria attulerit. Taceo & Ludovicum Hungarum. Henricus Valesius nos deseruit.
Stephanus quamlibet bellicosus & fortunatus Princeps fuerit, qui tamen sibi in memo-
riam revocavit ejus ad finitatem cum potentioribus civibus, minas Archiepiscopo ob
indictum Coliam conventum intentatas, alterum Zborovium pena capitis adfectum, capite
diminutum alterum, bellum Gedanense, molitiones belli Turcici ad instantiam extero-
rum, filium fratris ad regni fastigium se vivente consequendum intentione & omni
molimine promotum, dilata per novennium usq. ad obitum Comitum Romulos & Beke-
sios gratia Regis popularis nimis, propter quos magistratum Ducis exercituum
deponebant, prælia & victoria propter emulationes distrahebantur, facile videre est
neq. hunc Principem ad palatium libertatum nostrarum fuisse. Sed & Sigismundi
Tertij primordia, quamvis ille sanguine Regum Polonia cretus fuerit, adeo gravibus
Remp. concusserant paroxismissis, ut res periculo non caruerit, quousq. Princeps nostros
imbibit mores & genti ac libertati nostrâ innutritus est ac numerosa thori Regalis
proles eo rem perduxit, ut Princeps demonstravit, se cum liberorum grege amissis-
regnis hereditarij: aliam quam Poloniam patriam habere nullam. Non video
igitur illum peregrinum qui nos propter bonum nostrum habere velit & nostrum
ea fini ambiat diadema. Omnes pro eo consequendo ob commoda privata labo-
rant. Hinc videmus hos tantum illud querere, qui vel metum incutere suis amulis
nostrâ potentia assumpta volunt, sicut constat ex eo quod vicini prætulerunt, ex quo
Gallica potentia ad obtinendum nostrum diadema concurrere cepit: vel ut rei privata
optata comparent præsidia. Ita domus Austriaca augustum diadema consecuta adeo
feliciter ad rem suam augendam hæc potentia. usa. ut ut dominia Austriaca, alieno quondam
subjecta juri, tum Regna Hungaria, Bohemia, Croatia, Dalmatia, Sclavonia, Ducatus
Carniola, Stiria, Carinthia, Burgundia, Wirtembergæ aliq., nec non regnum Neapolita-
num ac Sicilia & Ducatus Mediolanensis aliq. amplissima divisiones ei ab exiguis inidijs
& angustis comitatus Habspurgensis finibus ad Cæsarum Majestatem erectæ cesserint.

Haec autem dominia, regna & provinciae maxima ex parte in eius devenerunt potestatem
tunc cum possessores Honorum bonorum sacrae Maiestatis reos illis potentiores exue-
runt. Ita & apud nos licet via modestiori, Episcopatus, Praefectura provinciarum,
Abbatia, Oeconomia sive praefectura mensae Regiae destinatae sustentandis & ditandis
peregrini regis consanguineis & necessariis apte potentissima sunt ad ambiendum
nostrum diadema invitamenta & singulares illecebrae. Verum tamen nullus amicorum
est, qui nos, non nostra, quærat. At enim hoc non est unum ex maximis &
potissimum considerandis. Naturæ enim beneficium propter beneficium. Si possem,
libere, non coactis & incorruptis suffragiis sine tumultibus sine cade & ruina
peregrinum Principem eligere: si is ita modestus esset, ut declarata in tempore
via erga Reip. nostram benevolentiam liberum nobis vellet relinquere sensum,
non equidem superius recensita & alia difficultates tanti forent momenti, ut propter
eas peregrinum Principem regenda nostra Reip. accommodum excluderemus.
Sed cum nonnulli ad imperium per efferentem ambitionem, per fœdera & iuramen-
ta exterorum, per exultata civium corda, per privatas largitiones id est
per pestem semper regnis fatalem, grassantur tandem et per eadem ac sanguinem
per misere projecta Polonorum cadavera tyrannidem apud nos invadentem
laborant: iam ut nos Poloni evigilemus tempus est. Animadvertamus quinam
sint, qui nos & nostrum regnum vi occupare student, qui nobis tyrannum
obtrudere satagunt, qui non ut libero populo Regem, sed ut servis imponere herum
conantur. Et ecce jam imminet crisis, quæ demonstrabit, an Poloni vel vicini
& peregrini Regem Poloniae electuri sint. Qui hac ratione electis nobis
ex lubricine eligentium, id est armatorum tot mille electorum imperitabit.
Fateri me conscientia jubet, si nulla alia causa excludendi peregrinum
ab electione foret hanc solam sufficere, ut qui hoc agit & hac via promovet
facto ipso non sit capax regni, ut pote infractor legem securitatis & libertatis
nostrae. Eo ipso dignus est, qui cum domo sua legi in Maximilianam
lata subijciatur. Equidem periculosa plenum opus a se agimus, cum verba tantum de
Rege peregrino facimus. Quid si eum in solio jam locatum videremus? nonne Reip.
fortunam in discrimen adduceremus, admissio Principe extraneo? Is temperamenti,
candoris, genij libertatis, juri nostrorum, tum familiarum, et bene meritorum
civium, virorum in Reip. eminentium ac popularium & publicorum igna-
rus, qua ratione votis satisfaciet nostris? Qui vero patiemur directionem
unius & alterius Pedagogi (ut sic dicam) quo Princeps carere non poterit, ut pote
rerum nostrarum rudi et expert? Anne stomachus noster convenientia exinde

incommoda. concoquet. Primum enim orientur odia populi adversus Principis —
Principis Ministros gratia ejus validos, sanctorum consiliorum moderatores, quibus
ex more recepto adversa Reip. imputarentur. Dein aversa à Principe populi studia,
si illi favore ejus ad promovenda privata negotia, & commoda abuterentur. Ita
Principi via aperiretur de muniendis locis commodis de praetorianis conscribendis de
parandis domi opibus, foris auxilijs, utpote necessarijs adversus subita. casuum —
praesidijs, cogitandi. Ad hoc abyssum abyssus invocaret, & fata. periculorum diffi-
cultas novam pareret difficultatem. Tandem talia. symptomata concurrentia suum
virus in Reip. effunderent. Ceterum & hoc considerandum est, quod peregrinus
Princeps non eodem erga omnes affectus sit animo, sed ut Dei Deus! Et certe
majori apud eum in pretio ^{forent} ambitiosa Principum, Comitum, Marchionum &
alia novitia. Polonia antehac ignota nomina, utpote ad captum & genium ejus
instituta, quam nuda nobilitatis authoritas. Unde ingens aequalitati periculum.
Adde quod qui civium terras alio sole calentes non adierint, reliquis postpone-
rentur, aequè illis aditus ad Principem pateret, vel certe interprete opus haberent
tum. vero promotore, gratidum Principis conciliatore. Adeoq; eadem. Polono in Polonia
quae in regione longis terrarum mariumq; spatijs divisa adveniend. Regem cogno-
scendi, tantomagis compellandi, foret difficultas. Hoc quoq; incommodi peregri-
na. electio adferret Reip. quod avitè prosapia cives difficulter pervenirent
ad obtinendas dignitates Senatorias aliaq; togata & sagata. munia. praè magna
copia novitiorum nobilium, qui non ita pridem ad Reip. corporis accesserunt
& peregrinum vestitum, mores, & linguam. adhuc retinent vel certe hos prom-
tores illi adhiberent, necessum foret. Praegravaret tunc nobilitatem. licentia mili-
tis peregrini provincias transeuntis. Intolerabiles forent ejusdem exactiones in
libera. gente grassantes, de quibus queri crimen foret. ~~Praegravaret tunc nobilitatem~~
~~licentia. militis peregrini provincias transeuntis. Intolerabiles forent ejusdem.~~
~~exactiones in libera. gente. grassantes, de quibus queri crimen foret.~~ Sapius tunc
nobiles audirent à peregrinis militia ductoribus illud Pompejanorum. militum
responsum: Quid vos nobis gladio accinctis, leges opponere? Non novimus —
(adderent insuper) vestras Constitutiones Comitiales. jura Ducum capessimus: nobis
sola. obsequij & relicta gloria: cetera Ducibus & Proceribus cura sunt. Nobis
interim. necessaria. suppetant, qui cum equis nostris aere. pasci non possumus. Tunc

temporis Legatos & Ministros assiduam exterorum Principum commercia, tacita consilia,
facundam suspicionum, segetem, ac fomenta, dissidiorum in Aula pati necesse habere;
Agré enim illi à latere Principis submoveri, agrè ista negari illi possent. Equi-
dem Princeps in gratiam nostri suos consanguineos & promotores offendere nollit. Cum
aliquando Polonus Hungaris imperaret, vox ista exaudita multorum, per ora
volitabat: Sedete Domini Poloni, stabunt Hungari. Verendum est, ne nos quoque
ordo tangat & externa Dominatio premat. Quid si Princeps, quod novitio in proclivi
est facere, fastidit nostram libertatem, partem Reip. ex industria, casui exponat, ut trunca-
tam, absolutum cogat imperium, quod nuper in vicina Hungaria factum videmus,
vel per commutationem, in aliena transferat jura? Multa ejusmodi exempla in servili vide-
mus statu, ut cum pro hereditario regno pacis & privati emolumentis causa heredes Leftanicæ
annuo contenti erant stipendio. Pariter Sambianensis Episcopus, ne foris exempla queramus,
quæ domi habemus, datâ sibi certâ quadam Prepositurâ, exiguâ scilicet portione Varmian-
sis Episcopatus, hunc integrum Marchioni Crucigerorum Magistro cessit. Idem fecerunt
& alij. Hæc difficultates cum externam electionem comitentur, quid nos ad eam neglectandam
per tot pericula inducere possit, non video. At forte quispiam dixerit: Per Symplegades
instabiles, fateor & superbas, infames scopulos navigatur Colchos: sed potiùs auræ
velleris causa.

Per varios casus (dicebat ille) per tot discrimina rerum
Tendimus in Latium: sedes ubi fata quietas
Ostendunt; illie fas regna resurgere Troje.

Transmittendum & nobis mare, superanda brevia, & multorum assibus albicantes scopuli, devoranda pluvia
fastidia & pericula, ut tot procellis jactatam, imo concussam, & gravatam, ac tantum non fractam, navim
Reip. ad optatum, adnellam portum. Provia, quæ pulchra. Quod plus tormenti eo plus gloriæ. Nilis
malorum est recordatio: nautas tempestatum, Medicos juvat meminisse morborum. Quæta illa fastidia
pericula, damna, quoque ipsa assumpto foris optimo, quem electio inveniret, Principe, pensarentur. Evidem
ista in speciem optabilia, optima, gratissima sunt. Sed utinam, tam, certa, quam promissis sancita,
tam utilia, quam jucunda, sunt, forent. Licet enim, multa polliceantur peregrini: quis sponsor erit eos
hæc præstituros esse: præsertim, cum non constet, cur id facere & quid tanti emere debeant. Regnu-
ne unius Principis vite, spatio circumscriptum? Hoc vero nimis magno veniret. An potiùs hæred-
tatem? Sed hæc contra nimis parvo constaret. Adde quod venalis non sit. Quod reliquum est, si
pretium, figatur, sanciat, nec tamen, exsolvat, si promissa, fiant, nec impleantur, ad quod quæso
Tribunal Princeps pro contraventione citari, coram quo iudicium conveniri, quod pactis conventis non
teterit, posse. Tanto vero magis regno cum exigere arduum, & inopportunitum foret. Venienti occidite
morbo. In tempore obviam appropinquanti malo, multum nocituro ite. Nondum adeo liberalem
totius Europæ ^{nugentis bella} agitur, & nos ut instanter suppetias publicæ rei in arcto merito ferendas postu-
larem, ita & diadema offeremus, qui id oneris cum honore suscipere in se, velle. Non suscepit hanc con-
ditionem, Moscuis in Commissione Vilnensi, licet nondum fuerit tot bellis exhaustus, prout jam est.

Carar quidem eam subijt, sed magis Felicit et Cracovia, tam cari pignoris, quam promissi diadematis Poloni
ei habuit rationem, vel potius illum ad succurrendum nobis nimum vicini periculi meti (res enim
ejus agebatur proximo pariete ardente) permotum fuisse dicendum est. Quod si vel pretium, promissum
numeraretur, vel aliquin nobis daretur aliquid ab electo peregrino, idem nobiscum ageretur,
quod agitur cum Germanis, quibus Austriaci Francofurti electi, non tantum mensas suas sed
et tutelam Imperij impensum ad imputant. Ita qui eis augustum diadema. praeripere vellet,
illi ante omnia rationes expensarum, cum eis subducenda et homines impensa refundenda forent.
Alioquin justis belli semper maneret pretextus. Nobis qui aliquid daret, nos veluti pretio emptos
haberet. Quid praeterea forent hac praesertim tempestate, aliquot milliones pro Polonia? Cuius
in mari. Anne propterea semper oneri tributorum, nobilitas eximetur, si vel militi totius
anni persolvatur ab electo Rege alienigena stipendium? Quid si militi magis Moneta Juvo
quam aurea libertas placeret? Equidem proba moneta argentea et aurea, peregrina licet quam
nostra cuprea melior est. Sed hoc liberamur metus. Nemo nobis quidquam dat vel dabit, acci-
pere omnes parati. Ita Wenceslaus in Bohemia, Ludovicus ex Hungaria, accessit fecere. Si juvari
a peregrino cupimus, magis speciosam, quam utilem rem votis appetimus: baculum nempe arandi-
num, cui si quis innititur, frangitur. Roma supplicias laborantibus ferens, orbis facta domina,
Eadem viam ingressi Turci, Asiam et magnam nostram Europae partem subjugarunt. Ita Franci
Galliam, Angli Britanniam, Normani Neapolim totamque Apuliam, Hunni Pannoniam, Mauri
Hispaniam, Gotti Alanique Cataloniam et magnam Galliae partem, deinde Hispaniam quoque,
Vandali Africam, Gotti et Italianam subegerant. Pari ratione Gallus Germanis Metensem ditionem
eadem Danus aliquot Episcopatus ademit. Quid non Suecus hac via consecutus est. Rigam
adeoque totam Livoniam, Pomeraniam, Virmariam, Bremensem et Verdensem Ducatus. Imo vero
sex milliones ei numerati fuerunt, ut tutelam Imperij relinqueret. Nostra Cracovia quod manus
auxiliatrices evaserit, in parte felicitatis ponendum est. Nam ne merito vestigia terrebant
omnia, illos qui alijs auxilia tulerunt adversum spectantia, nulla retrorsum. Itaque etiamnum horce
conservandae Reip. antidotum, socia scilicet exterorum arma, periculosum est, quo nemo, nisi adactus,
utitur, praecipue vero gens libera quae ante aliquot secula proprijs nixa est viribus, imo longe
remota subegit regna. Non invidemus conservationis modum illis qui hostilibus assultibus
impares per externa auxilia pereunt. Tandem qui postremum interregnum animo perpendit, quod nos-
martuo Stephano Regem foris quareere coegerat, Reip. in grande periculum tunc adductam fuisse fatetur,
necesse est. Duo exteri a contrarijs factionibus electi, per arma viam sibi ad invadendam tyrannidem
sternebant. Omnes tunc felices quod illa pars superior evaserit, quae non Germanicis vel Hungaricis
sed Polonicis nixa fuerat viribus. Alioquin actum jam de nobis fuisset. Eadem nostra fortuna fuisset
quae Bohemorum victo Frederico fuit. In partem hereditatis potentiori vicino cesseremus. Qui con-
derat Regem peregrinum niti favore et sequi ductionem horum vicinorum qui florentem hujus
Reip. statim votis non expetunt, qui cum hostibus nostris in ruinam et perniciem nostram
conspirabunt, is vetus illud reprobatur par est. Danai sunt metuendi sunt et dona ferentes
Hi enim Dominum nobis invitis imponunt. Hi de nostro corio nobis insciji ludunt, federa
mutuo pangunt, de rebus nostris transigunt, leges nobis praescribunt. Hi erga nos ita sunt

animati, ut si votis potiantur nos libertati avite supremum valeficere oporteat. Quod si vero ipsum eligamus, cuius potentia vicinis fuerit metuenda frustra, tamen erimus. Non me convieit ejusmodi argumento ~~flexilliter~~ Zatoriensis eligendum scilicet esse peregrinum, sed qui hostibus sit terrori, vicinorum licet amicos justa potentia metui coereat. Video nempe, quid olim potuerint, quidve nunc quoque possint peregrinorum ubique terrarum preparata factiones. Non equidem peregrinis placuerat Jagello, qui tanta cum dote vastissimam provinciarum Litvaniam matrimonij et fidei sacra et civilis nobis se adstrinxerat vinculis. Evas non enim illi difficultates bono Principi per propriam ejus uxorem, Hedvigam, per fratrem Vitoldum, quem Regem Litvaniam creare studebant, ut hanc a nobis avellerent, crearent. Tacitus praeterea Svidrogellones et alios ejusdem, olla et farina viros turbulenti ingenij, seditionum et bellorum domesticorum incentores, vel potius fomites a peregrinis accensos. Postquam vero exteri animadverterunt conatus suos in abstrahenda Litvania vanos esse, crucigeros adversum nos concitarent, ut quod nobis illinc accesserat, hinc decederet, et artibus pacis partem Litvaniam Prussia conciliato bello perdita, individuum, qui et a partibus stare non erubuerant, pensaret. Quod reliquum est, res eo devenit, ut priusquam Domus Jagellonica cum vicinis connubiorum et affinitatum vinculis jungeretur et Sigismundus a. regno Hungariae jure successionis per obitum filij fratris ad se devoluto renunciarerit, Poloniae et Litvaniae conjunctio (unionem vulgo minus Latine vocamus) firmo statuto non potuerit. Tanto magis quod et Principes seorsum insignia imperij in Litvania obtinerent. Anne vero diu est, ex quo Sigismundus I. I. per easdem exterorum artes hereditarium amisit regnum? Et nonne nobis postquam Principem Sveciae in Regem elegeramus, in venenum versum est, quod nos juvare debebat? Quid porro et domum Austriacam in tot induxit labyrinthos: quid ei totius orbis odia, quid excitas a subjectis rebelliones, illatas ab inimicis domi, ab hostibus foris clades, strages: quid tot provinciarum jacturam, tot et tanta dico quietis, opum, gloriae dispendia creavit, nisi vicinorum ob metum excrescentis potentia invidia? Frustra igitur haec cogitationes suscipiuntur, si aliquem exterum tractandis rebus habemus admoveamus, fore, ut is tot populos secum adducat et magnorum imperiorum conjunctione vires nostras firmet. Non aliud condico ad imperium apud nos consequendum praecursit aditum, quam unius viri virtutis et bellandi peritia, issi hanc in eo modicam esse. oportuit metum. Ac proinde sicut nos non permisimus ei Reip. nostrae regimen, qui nobis fuisset sua potentia gravis, ita et exteri possunt impedire, ne illud is consequatur, qui foret eis pariter gravis. Itaque haec moderanda sunt eo, qui infra dicitur modo. Porro faciendum est et hujus rei mentio, quod plerique civium sentiant et arbitrentur (quod tamen cum venia virorum Magnorum dicendum est) Regem peregrinum fore Dominum pro Magnatibus. Probatum id tum ex superioribus allatis rationibus, tum ex eo, quod illorum tantum favorem capere, ab illis promoveri ad sceptrum cupiat, erga eos de alieno liberalis, dum promissis lactat, spe pascit, dignitates Polonicas inter eos distribuit, sicut Roma in partibus, in quibus nullam jurisdictionis potestatem habet. Polonus in Regem eligendus expectaret omnium suffragia libera aequalia sine factionibus turbidis, cum sciat sui suffragij pariter competere ei qui sit tenuius iugeri dominus, quam qui divitias fulvo sibi congerat auro, et teneat